Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptoriu[m] Nico. [de] Lira ordinis seraphici Francisci/ siue Expositio tripharia breuis vtil[is] in decalogu[m] legis diuine

Henricus <de Frimaria>
Nicolaus <de Lyra>

Colonie, 19.05.1495

Secunda exposit[i]o respicit homicidiu[m] corporale q[uod] co[m]plet[ur] lingua. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31207

Visual Library

non imputatur ei. vt pꝫ.23.q.i. Quid culpatur.
¶ Quarto ſi hoc fiat ne ab ipo occidat̃ ſꝫ Tho.
vtſ̄ Sꝫ poteſt vim vi repellere cū moderamine in
culpate tutele. Nec oportet iſtum actum modera
te tutele p̄mittat ad euitādū occiſionē alteri⁹ quia
plus tenet̃ hō ꝓuidere vite ſue q̄ꝫ vite alterius Et
ita ſi p̄ter itentōez defendētis ille occidit̃: n̄ peccat
¶ SECVNDA expoſitō reſpicit homicidiū
corpale qđ cōplet̃ lingua. ꝛ h̄ cōmittit̃ tripliciter.
¶ Primo q̇dē p̄cepto. ꝛ ſic Pylat⁹ occidit xp̄m
precipiens illū militib⁹ dari ꝛ crucifigi. ¶ Scđo
fit conſilio: puta cum quis alteri ſuadet vel rogat
ipm facere homicidiū oſtēdens ſibi vtilitatē q̄ ſeq
tur ex homicidio. ꝛ talis ſm Innocentiū reus eſt
homicidij ꝛ irregularitatē incurrit. Nec ſolum ille
reus homicidij efficit̃ qui directe ꝑſuadet homici
dium fieri. verū etiā ille fit homicida ꝛ irregularis
q̇ ꝑſuadet illud vnde ſequit̃ homicidiū. vt patꝫ ꝑ
Innocentiū in glo. ſup ca. Ad audientiam: extra
de homicidio ꝑte q̇nta. puta ſi ſuaſit alicui iactuꝫ
machine cōtra hoſtes/vel q̄ vadat ad capienduꝫ
caſtrū qđ de facili capi non p̄t ſine morte hominū
Nā ſi ibi occidat̃ aliq̇s. eſt re⁹ homicidij ꝛ irregu/
laris efficit̃ ſm Innocentiū ibidem vt dicit̃ đ pe.
di.i. Nō ſolū q̇ manib⁹ occidūt hoīem homicide
ſunt ca. Periculoſe. ꝛ ca. Noli putare. ſꝫ etiam illi
quoꝝ ꝯſilio ꝛ fraude homo occidit̃. Nec intereſt ſi
ille cui dat conſiliū ſtatim occidat vl' diu poſtea tē/
pore interiecto. niſi interim ꝯtrium ſuaderet ꝛ pri/
mū cōſilium reuocaret. imo quod plus eſt. oportꝫ

ꝙ illi denũciet de cuiꝰ morte tractatũ ē ꝙ ſibi caue
at/niſi ꝓbabilit̃ credat ꝙ poſt reuocatõez ↄſilij il/
le cui dedit ↄſiliũ reuocet̃ a ꝓpoſito occidẽdi vt dic̃
Innocẽtiꝰ ibidē In eo aũt q̇ mãdaſſet fieri homi
cidiũ ꝓ ſe videt̃ ſufficere ꝙ cũ ↄ̄riuꝫ mãdaret/vel ſi
pacē cũ eo iniret/vł parẽtelã cũ eo ↄ̄heret ſciẽte eo
cui mãdatũ erat de occidẽdo forte ſufficeret. ff. de
homicidio. Lege pͥma. Et ērõ diuerſitatis qꝛ qñ
mãdato alteriꝰ ꝛ ꝓ alio tm̃ dꝫ fieri homicidiuꝫ/vi/
det̃ ꝙ a ↄ̄rio mãdato vel ↄ̄ria voluntate oſtẽſa de
bet ab homicidio ceſſare. Sꝫ vbi nõ fit homicidi/
um ꝓ alio ſ ꝓ ſe. ille q̇ cõſuluit ſemꝑ debet ↄtrari/
um ſuadere/ꝛ etiã illi denũciare vt viſum eſt. Cau
ret tñ ne quẽq̃ prodat. Si aũt anteq̃ reuocet cõſi
liũ ille ꝓcedat i actũ homicidij. etiã poſtq̃ iaꝫ pe/
nituerat. reus erit homicidij/ꝛ cũ hoc irregularis
efficit̃. Et ad illud duplex homicidiũ diſcernẽdũ
q̄dã euangelica tradũt xp̄m crucifixũ hora tertia.
qꝛ iudei ſuis prauis cõſilijs machinantes morteꝫ
xp̄i. ſuis linguis crucifixerũt hora tertia. Alia ꝟo
hora ſexta/qꝛ milites hoc facto impleuerũt hora
ſexta ¶ Tertiũ homicidiũ fit defenſione ſola ſiue
aĩo defendendi eũ q̇ ꝑpetrat homicidiũ. quod pꝫ
Nã ſi q̇s vadat ad interficiẽdũ aliquē ꝛ tu ipſum
ſcienter aſſocias. nõ tñ incitas ad ꝑpetrãdum ho
micidiuꝫ/nec ſuꝑ hoc cũ eo aliq̃ ꝟba habuiſti/nec
ipſe tecũ imo tu ſibi ex aĩo diſſuaſiſti licꝫ tibi acq̇e/
ſcere noluerit/nihilominꝰ tu d̃ ip̄o timeas ipꝫ aſſo
ciãs eo aĩo vt ſi ille inſequeret̃ forte tu ip̄m defen/
deres. ꝛ ſic ꝑ te aſſociatꝰ aliũ occidit. ĩ h̾ caſu dicit

Hoſtieñ. ꝟſu. Q̄d ſi q̄s extra e. Sicꝫ dignū. ꝙ ta
lis ē homicida/ ꝛ nūq̄ꝫ poterit ad ordies ꝓmoue/
ri. Et ſic itellige ꝙ defenſione ſola cōmittiẛ homi/
cidiū. vt pꝫ extra d̄ clerico pugnāte ī duello p̄te. ſ
ca. vltio Heretic⁹. Sꝫ vtꝝ teneaẛ q̄libet liberare
ꝓximū a morte vł defendere cū p̄t ſ Videẛ q̄buſ/
dā ꝙ ſic ꝓpẛ h̄ q̄d ſcribiẛ extra codē. Sicꝫ dignū
pag̃. Illi aūt vbi dꝛ q̄ potuit hoīez liberare a mor
te ꝛ nō liberauit ipꝫ occidit. Itē Ambro. dic̄. 23. q
3. ca. Nō iferēda. Qui a ſocio ſuo n̄ repellit iiuriā
cū poſſit tā ipē ī vicio ē. q̄ꝫ ipē q̄ fac̄. Et Aug⁹. 23.
q. 3. ca. vltio dic̄. q̄ deſinit obuiare cū p̄t: īdubitā
ter ꝯſentit Sꝫ h̄ q̄dā intelligūt de iudice q̄ ex offi
cio teneẛ iniurias repellere. Alij dicūt ꝙ hoc gene
raliter de oībus ſit ītelligendū. Et h̄ videẛ appro/
bare Hoſtieñ. Et ideꝫ d ōm eſt de eo q̄ p̄t defen/
dere clericū ne ꝟbereẛ ꝛ nō defendit q̄ excōicatus ē
Et hoc videẛ rōnabilius dici ꝙ q̄libet tenetur ex
debito charitatꝫ repellere īiuriam ꝓximo ſi pōt vt
viſum ē autoritate Ambroſij ꝛ Auguſtini. Et iſtā
autoritatem euidēter docet iſtinct⁹ naturałi bru/
tis aīalibꝫ vt pꝫ de porcis ꝛ delphinibꝫ ꝓut docet
Phs. ti. de aīalibꝫ. Nō tn̄ q̄libet hō teneẛ ſe ꝓ ta
li liberatōe alterius piculo mortꝫ exponere: ſed ſo/
lū ad h̄ teneẛ iudex q̄ etiam manu armata īiurias
teneẛ repellere ex officio. Si autez aliq̄s ex chari/
tate vel pietate hoc faceret: opus perfectionis et
ſupererogationis exerceret. vt patet per beatum
Paulinū epiſcopum qui ſeipſum in captiuitatez
regi tradidit vt filium vnicum vidue liberaretur.

Cui ꝑ tāto pietatis actu deus hanc gratiā repē-
dit. ꝙ reddita ſibi captiuitate oīm xpianoꝝ deten
toꝝ cū honore ꝛ opibꝫ ad patriā libere ē remiſſus
Sciendū tñ ꝙ ad iſtā liberatōem aliter tenet̄ ꝑſo
na publica/ꝛ aliter ꝑſona ꝑuata. Nam ꝑſona pu-
blica tenet̄ hᷣ defendere poteſtatiue/ꝛ cum armis
dūmō ſperet ꝙ talis liberari poſſet. De perſonis
ꝟo ꝑuatis dicunt magni doctores ꝙ ſi credant ꝙ
ſolo ꝟbo poſſūt hoīem liberare a morte iniuſta. ꝙ
tenent̄ ꝟbo impedire imo etiaꝫ credūt ꝙ facto hoc
teneant̄ ſi hᷣ pn̄t efficere ſine ꝑſonaꝝ ꝑiclo. alioqn
credo ꝙ ꝑſona ꝑuata non teneat̄ ſe exponere ꝑicu
lo corꝑali in tali caſu· Sed q̇ faceret hᷣ eēt ꝑfectio-
nis ꝛ ꝯſilij ꝛ opus ſuperogatōis vt viſum eſt.

¶ TERTIA expoſitio reſpic̄ homicidiū ſpi
rituale q̊ qs iterpratie dꝛ homicida. Et hᷣ homici
diū ſpirituale cōmittit̄ quattuoꝛ modis. ¶ Prio
q̇dem ī corde ꝑximū odiendo vl' ſibi inuidēdo De
quo dicit̄. i. Johis. 3. Oīs q̇ odit fratrē ſuum ho
micida eſt. Et ſequit̄/oīs homicida nō habꝫ vitā
in ſe manentem. gloſa ibidē. Et ſi viuens int̄ ſan-
ctos ꝑ fidē viuere cernit̄: in ꝑpetuū tñ cum Cayn
dānabit̄/Et illō homicidiū tanto ḡuius ē homi-
cidio corꝑali. quāto aīa q̄ ꝑ inuidiaꝫ occidit̄ ē pre
ſtantioꝛ corꝑe. Qō etiaꝫ patet ex hoc ꝙ ꝑ homici
diū corꝑale hō interficit aliuꝫ. per īuidiam autem
homo perimit ſeipm̄. Et ideo quāto nephandiꝰ
eſt hoīem occidere ſeipm̄ q̄ȝ aliū. tanto deteſtabi
lius ē ſpūale homicidiū corꝑali. Et iſto mō tā pu
eri q̄ȝ mulieres iudeoꝝ xp̄m crucifigētiū facti ſunt